

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0665

(mr. dr. ing. A.J. Verdaas, voorzitter, prof. mr. drs. M.L. Hendrikse,
mr. F.H.E. Boerma, leden en mr. E.H.C. Vos, secretaris)

Datum uitspraak	31 juli 2024
Klacht van	De consument
Tegen	De Volksbank N.V., handelend onder de naam SNS Bank, gevestigd te Utrecht, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering toegewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

Basisbankrekening of convenantrekening. In 2023 heeft de bank de betaalrekening van de consument opgezegd, omdat de bank vermoedt dat de consument betrokken is bij fraude. De bank heeft de consument erop gewezen dat hij een convenantrekening kan aanvragen. De consument heeft dat vervolgens gedaan en klaagt er over dat het lang duurde voordat de bank reageerde en dat de bank zijn aanvraag uiteindelijk heeft afgewezen. De bank heeft de aanvraag afgewezen omdat die niet voldeed aan de voorwaarden van het convenant. De commissie stelt voorop dat de consument een wettelijk recht heeft op een basis-betaalrekening. Er is namelijk geen sprake van een wettelijke weigeringsgrond. Daarom, en omdat ook geen weigeringsgrond uit het convenant aan de orde is, moet de bank een convenantrekening voor de consument openen. De vordering van de consument wordt toegewezen.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de bank.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- 1.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 In het verleden hield de consument een betaalrekening aan bij de bank. In april 2023 is een bedrag van € 50.000,- bijgeschreven op die betaalrekening van de consument. Volgens de bank is dit bedrag afkomstig uit fraude, volgens de consument heeft hij dit geld ontvangen van een vriend die hem zou helpen met zijn financiële problemen. De consument en de bank hebben afgesproken dat het geld geretourneerd wordt. Voordat het geld teruggegeven werd, heeft de consument in totaal € 3.000,- in twee overschrijvingen overgemaakt naar twee andere rekeningen. Het vermoeden van de bank dat de consument betrokken was bij fraude, werd hierdoor versterkt. Daarom heeft de bank de relatie met de consument opgezegd en zijn betaalrekening(en) beëindigd. Ook heeft de bank de persoonsgegevens van de consument geregistreerd in het Incidentenregister en het Extern Verwijzingsregister (EVR).
- 2.2 Toen de consument bezwaar maakte tegen de maatregelen van de bank, heeft de bank hem er in een brief van 22 januari 2024 op gewezen dat hij een basisbankrekening kan aanvragen, onder het Convenant inzake een pakket primaire betaaldiensten (Convenant Basisbankrekening) (hierna: het convenant).
- 2.3 De consument heeft op 23 januari 2024 een aanvraag ingediend bij de bank voor een basisbankrekening onder het convenant (hierna: een convenantrekening). De bank heeft daarop gereageerd dat het formulier niet volgens de vereisten is ingevuld. In februari 2024 heeft de consument een nieuw aanvraagformulier aangeleverd bij de bank.

De klacht en vordering

- 2.4 De consument heeft een klacht ingediend omdat de bank zijn aanvraag voor een convenantrekening na drie maanden nog niet beantwoord had. Hij heeft in het geheel geen betaalrekening en kan daardoor geen inkomen ontvangen of vaste lasten betalen. Hij vordert dat de bank een convenantrekening voor hem opent.

Het verweer

- 2.5 De bank heeft de volgende verweren gevoerd.
- 2.6 Tussen de hulpverleningsorganisatie en de consument bestaat geen beheerovereenkomst, wat een van de voorwaarden is onder het convenant.
- 2.7 Bovendien heeft de afdeling Klantintegriteit van de bank onderzoek gedaan en vragen gesteld aan de consument voor het openen van een convenantrekening. De afdeling Klantintegriteit heeft meerdere vragen gesteld over de herkomst van gelden. De consument heeft toen aangegeven dat het leningen betreffen, maar kon dit niet onderbouwen met documentatie.

Zo zou er een lening van € 50.000,- zijn zonder een onderliggende overeenkomst. De bank kan de herkomst van die gelden niet bepalen en daarmee niet voldoen aan haar wettelijke verplichtingen. Daarmee is volgens de bank niet voldaan aan een voorwaarde van het convenant ('de bank kan aan haar andere wettelijke verplichtingen blijven voldoen').

- 2.8 Vanwege het voorgaande is de convenantrekening geweigerd door de bank. Het verwerken van de aanvraag heeft langer geduurd doordat de aanvraag onvolledig werd ingediend en omdat het klantonderzoek langer duurde door de onvolledige antwoorden van de consument. Op het eerste aanvraagformulier dat de bank ontving, ontbraken zaken zoals een stempel van de hulpverlener en een kopie van het identiteitsbewijs van de hulpverlener.

3. De beoordeling

Welke vraag moet de commissie beantwoorden?

- 3.1 Aan de commissie is ter beoordeling voorgelegd of de bank een convenantrekening voor de consument moet openen. De conclusie luidt dat de bank dit moet doen en dat wordt hierna toegelicht. Vervolgens zal de commissie ingaan op de klacht dat de consument lang moest wachten op een beslissing op zijn aanvraag.

Uitgangspunt: wettelijk recht op een basisbetaalrekening

- 3.2 Het wettelijke uitgangspunt is dat alle consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven recht hebben op een basisbetaalrekening (artikel 4:71f van de Wet op het financieel toezicht (Wft), zie de bijlage voor dit artikel en andere genoemde wetsartikelen). Wel zijn er enkele weigeringsgronden, bijvoorbeeld als de bank bij het openen van een basisbetaalrekening niet kan voldoen aan de eisen uit de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) (artikel 4:71g Wft). Als zo'n weigeringsgrond van toepassing is, mag de bank weigeren om een basisbetaalrekening te openen. In een dergelijk geval kan het convenant uitkomst bieden. Het convenant biedt namelijk voor consumenten die geen basisbetaalrekening kunnen openen alsnog een mogelijkheid om een betaalrekening te openen. De bank kan het voor deze consumenten verplicht stellen dat de betaalrekening wordt beheerd door een onder het convenant erkende hulpverleningsinstantie.¹

De antwoorden van de consument op vragen over de herkomst van zijn vermogen

- 3.3 De bank heeft twee redenen aangevoerd waarom zij geen convenantrekening heeft geopend voor de consument. De eerste weigeringsgrond die nu besproken wordt, is de uitkomst van het onderzoek naar de herkomst van gelden.

¹ Zie het convenant. Het convenant is te downloaden via <https://www.basisbankrekening.nl/partners/>. Zie ook een eerdere uitspraak van Kifid GC 2020-918, te vinden op www.kifid.nl/uitspraken.

- 3.4 Op de eerste weigeringsgrond van de bank heeft de consument geantwoord dat hij alle vragen heeft beantwoord en waar nodig ook documenten heeft bijgeleverd. De inkomsten van de consument zijn van zzp-werk als transporteur. Voor één transactie heeft hij echter geen bewijs of documenten, omdat dat mondeling verlopen is. De bank heeft hierop gereageerd dat het gaat om twee transacties die niet kunnen worden aangetoond. Te weten leningen van onder andere € 50.000,- die de consument niet kan onderbouwen met documentatie. Voor de bank is dit reden om een convenantrekening af te wijzen.
- 3.5 Volgens artikel 4:71g lid 1 Wft moet de bank weigeren een basisbetaalrekening te openen indien de bank bij het openen daarvan niet kan voldoen aan de eisen van de Wwft. De Wwft schrijft voor dat de bank, onder meer bij het aangaan van een relatie, cliëntenonderzoek verricht. De bank mag geen relatie aangaan met of een transactie uitvoeren voor een cliënt tenzij zij zelf het cliëntenonderzoek verricht heeft conform artikel 3 Wwft en dat onderzoek heeft kunnen afronden (artikel 5 lid 1 Wwft). Het cliëntenonderzoek van artikel 3 Wwft bestaat uit:
- a. Het identificeren van de cliënt en de identiteit verifiëren;
 - b. Het identificeren van de uiteindelijk belanghebbende van de cliënt en het nemen van redelijke maatregelen om zijn identiteit te verifiëren;
 - c. Het vaststellen van het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie;
 - d. Het uitoefenen van een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties uit te oefenen, om te verzekeren dat deze overeenkomen met de kennis die de instelling heeft van de cliënt en diens risicoprofiel, met zo nodig een onderzoek naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden;
 - e. Het vaststellen of de natuurlijke persoon die de cliënt vertegenwoordigt daartoe bevoegd is;
 - f. Het nemen van redelijke maatregelen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een derde.²
- 3.6 De commissie vat de weigeringsgrond op als beroep op onderdeel d. hierboven. De consument kon de bron van de middelen op zijn oude, inmiddels gesloten betaalrekening niet onderbouwen met stukken.
- 3.7 Op basis van het voorgaande is voor de commissie niet komen vast te staan waarom de transacties op de oude betaalrekening van de consument een belemmering vormen voor het openen van een basisbetaalrekening voor de consument. De bank heeft de bron van middelen die op de oude rekening *stonden* niet kunnen onderbouwen. Het is echter niet gesteld en ook niet gebleken dat die middelen weer op een *nieuw* te openen basisbetaalrekening van de consument gebruikt zouden worden.

² Dit is een korte weergave van artikel 3 lid 2 Wwft, zie voor de volledige tekst de bijlage bij deze uitspraak.

Onderdeel d. van het cliëntenonderzoek van artikel 3 lid 2 Wwft vormt dus geen belemmering voor het aangaan van een *nieuwe* relatie. De bank heeft niet gesteld en verder is ook niet gebleken dat andere onderdelen van het cliëntenonderzoek (zoals de identificatie en verificatie) niet uitgevoerd kunnen worden.

De commissie is dan ook van oordeel dat de bank zich niet kan beroepen op de eerste weigeringsgrond. Overigens, mochten er in de toekomst weer onverifieerbare betalingen binnen komen op de, dan, convenantrekening, dan kan daarvan het gevolg zijn dat de bank de convenantrekening mag opzeggen.

Mag de bank een rekening weigeren in verband met het ontbreken van een beheerovereenkomst?

- 3.8 De bank heeft bovendien geweigerd een rekening te openen voor de consument omdat er volgens de bank geen sprake is van een adequate beheerregeling: er is geen sprake van een beheerovereenkomst tussen de consument en de hulpverleningsinstantie die bij de aanvraag van de convenantrekening betrokken is. Bij negatieve antecedenten kan er volgens de bank alleen een betaalrekening worden geopend als er een adequate beheerregeling is tussen de hulpverleningsinstantie en de aanvrager.
- 3.9 De commissie overweegt als volgt. Ten aanzien van de ondersteuning door een erkende hulpverleningsinstantie bepaalt het convenant het volgende. De bank kan de betrokkenheid van een erkende hulpverleningsinstantie bij de aanvraag voor een convenantrekening verplicht stellen als één of meer weigerings- of opzeggingsgronden uit de Wft op de consument van toepassing zijn. Doet zich zo een weigerings- of opzeggingsgrond voor dan kan de bank in bepaalde gevallen het ook verplicht stellen dat de betaalrekening door deze hulpverleningsinstantie wordt beheerd.
- 3.10 Zoals hiervoor besproken, is het uitgangspunt dat de consument een wettelijk recht heeft op een basisbetaalrekening. Het convenant dient vervolgens als vangnet, voor de gevallen waarin een van de wettelijke weigeringsgronden van toepassing is. In overwegingen 3.3 tot en met 3.7 heeft de commissie vastgesteld dat de bank een beroep heeft gedaan op een wettelijke weigeringsgrond, maar dat die weigeringsgrond niet van toepassing is. Omdat geen wettelijke weigeringsgrond van toepassing is, heeft de consument zonder meer recht op een basisbetaalrekening.
- 3.11 De bank heeft de consument op het spoor van het aanvragen van een convenantrekening gezet (zie overweging 2.2). Er doet zich echter geen wettelijke weigeringsgrond voor. Omdat zich geen wettelijke weigeringsgrond voordoet, is de commissie van oordeel dat de consument recht heeft op een basisbetaalrekening. Omdat de consument echter een convenantrekening aangevraagd heeft, wordt de vordering tot het openen van een convenantrekening toegewezen.

De termijn voor het nemen van de beslissing van de bank

- 3.12 De klacht van de consument gaat ook over de wachttijd na het indienen van de aanvraag.

In de wetgeving over basisbetaalrekeningen is opgenomen dat de bank binnen tien werkdagen na de ontvangst van de volledige aanvraag de aanvrager informeert over de weigering om een basisbetaalrekening te openen (zie artikel 4:71h Wft in de bijlage). De bank heeft hier niet aan voldaan. De commissie is dan ook van oordeel dat dit klachtonderdeel gegrond is. Omdat de consument geen vordering heeft ingesteld die hiermee verband houdt, zal de commissie in relatie tot dit klachtonderdeel niets toewijzen.

4. De beslissing

De commissie beslist dat de bank een convenantrekening voor de consument opent, binnen 5 werkdagen nadat deze beslissing aan partijen is verstuurd.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

In deze bijlage zijn relevante bepalingen opgenomen uit de Wft en uit de Wwft

Wet op het financieel toezicht (Wft)

Artikel 4:71f

- 1. Een bank die in Nederland betaalrekeningen aan consumenten aanbiedt, stelt consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven op verzoek in de gelegenheid een basisbetaalrekening in euro's aan te vragen en te gebruiken, ongeacht de nationaliteit of woonplaats van de consument en ongeacht enige andere grond als bedoeld in artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.*
- 2. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven mede verstaan consumenten die in de Europese Unie verblijven en die geen vast adres hebben dan wel in afwachting zijn van de beslissing op een asielaanvraag of die om wettelijke of feitelijke redenen niet kunnen worden uitgezet.*
- 3. Een basisbetaalrekening omvat de diensten, genoemd in artikel 17, eerste lid, van de richtlijn betaalrekeningen, voor zover de aangezochte bank die diensten ook aanbiedt aan consumenten die een andere betaalrekening dan een basisbetaalrekening aanhouden bij de betreffende bank.*
- 4. De bank opent een basisbetaalrekening uiterlijk tien werkdagen na ontvangst van de volledige aanvraag, tenzij een of meer van de weigeringsgronden, bedoeld in artikel 4:71g van toepassing zijn.*
- 5. De bank verplicht de aanvrager bij het openen van een basisbetaalrekening niet tot het afnemen van andere diensten of producten, tenzij het gaat om de verplichting tot het deelnemen in het eigen vermogen van de betreffende bank en de bank alle consumenten hiertoe verplicht bij het openen van een betaalrekening.*
- 6. De bank biedt de diensten, bedoeld in het derde lid, kosteloos of tegen een redelijke vergoeding aan. De bank brengt niet meer dan een redelijke vergoeding in rekening bij de consument in geval van niet-nakoming van de verbintenissen uit hoofde van de raamovereenkomst voor betaaldiensten.*
- 7. Het is een bank als bedoeld in het eerste lid niet toegestaan om basisbetaalrekeningen uitsluitend via internet aan te bieden.*

Artikel 4:71g

- 1. Een bank weigert een basisbetaalrekening te openen, indien de bank bij het openen daarvan niet kan voldoen aan de bij of krachtens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme gestelde eisen.*

2. Een bank mag voorts het openen van een basisbetaalrekening weigeren indien de aanvrager:

- a. niet kan aantonen een werkelijk belang te hebben bij het openen van een basisbetaalrekening in Nederland;
- b. bij een in Nederland gevestigde bank een aanvraag voor een basisbetaalrekening heeft lopen of reeds een betaalrekening aanhoudt bij een andere in Nederland gevestigde bank, waarmee hij gebruik kan maken van de diensten, genoemd in artikel 17, eerste lid, van de richtlijn betaalrekeningen, tenzij de aanvrager verklaart ervan in kennis te zijn gesteld dat die betaalrekening zal worden opgeheven;
- c. minder dan acht jaar geleden onherroepelijk is veroordeeld voor een misdrijf als bedoeld in de artikelen 225, 227a, 326, 341, 420 bis of 420 ter van het Wetboek van strafrecht;
- d. een basisbetaalrekening had die op grond van artikel 4:71i, eerste lid, onderdeel f, minder dan twee jaar geleden is beëindigd; of
- e. weigert om desgevraagd de in het derde lid bedoelde verklaring te ondertekenen.

3. Het is de bank toegestaan om, alvorens een basisbetaalrekening te openen, bij andere in Nederland gevestigde banken na te gaan of de aanvrager aldaar reeds een betaalrekening aanhoudt of heeft aangevraagd. De bank mag de aanvrager verzoeken om een verklaring te ondertekenen waaruit blijkt dat hij geen andere betaalrekening aanhoudt of heeft aangevraagd bij een in Nederland gevestigde bank.

Artikel 4:71h

1. Binnen tien werkdagen na ontvangst van de volledige aanvraag informeert de bank de aanvrager over de weigering een basisbetaalrekening te openen.

2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, geschiedt schriftelijk en kosteloos, en onder opgaaf van redenen, tenzij dit laatste in strijd zou zijn met de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme of met de nationale veiligheid of de openbare orde.

3. Indien een bank weigert een basisbetaalrekening te openen, stelt de bank de aanvrager op de hoogte van:

- a. de interne klachtenprocedure, bedoeld in artikel 4:17;
- b. het recht van de consument om een klacht in te dienen bij de Autoriteit Financiële Markten en het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening, met vermelding van de contactgegevens van de Autoriteit Financiële Markten en het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening.

Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme (Wwft)

Artikel 3

1. Een instelling verricht ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme cliëntenonderzoek.

2. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in staat om:

a. de cliënt te identificeren en diens identiteit te verifiëren;

b. de uiteindelijk belanghebbende van de cliënt te identificeren en redelijke maatregelen te nemen om zijn identiteit te verifiëren, indien de cliënt een rechtspersoon is, redelijke maatregelen te nemen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt, en indien de uiteindelijk belanghebbende lid is van het hoger leidinggevend personeel, noodzakelijke redelijke maatregelen te nemen om de identiteit te verifiëren van de natuurlijke persoon die lid is van het hoger leidinggevend personeel, waarbij de genomen maatregelen en de ondervonden moeilijkheden tijdens het verificatieproces worden vastgelegd;

c. het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen;

d. een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties uit te oefenen, teneinde te verzekeren dat deze overeenkomen met de kennis die de instelling heeft van de cliënt en diens risicoprofiel, met zo nodig een onderzoek naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden;

e. vast te stellen of de natuurlijke persoon die de cliënt vertegenwoordigt daartoe bevoegd is en in voorkomend geval de natuurlijke persoon te identificeren en diens identiteit te verifiëren;

f. redelijke maatregelen te nemen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een derde.

3. Indien een cliënt handelt als trustee van een trust of ten behoeve van een andere juridische constructie strekt het in het eerste lid bedoelde cliëntenonderzoek zich tevens uit tot de trust of juridische constructie, met overeenkomstige toepassing van de maatregelen, bedoeld in het tweede lid. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in dat geval eveneens in staat om vast te stellen of de cliënt bevoegd is op te treden als trustee van een trust of ten behoeve van een andere juridische constructie. Indien een cliënt bij het aangaan van een zakelijke relatie of het verrichten van een incidentele transactie boven de drempels bedoeld in artikel 3, vijfde lid, onderdelen b en g, zesde lid of zevende lid, handelt in de hoedanigheid van trustee, dan stelt de cliënt de instelling met spoed op de hoogte van die hoedanigheid en verstrekt aan de instelling de in artikel 5 van de Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van trusts en soortgelijke juridische constructies bedoelde gegevens en bescheiden.

4. Indien een cliënt optreedt als vennoot van een personenvennootschap strekt het in het eerste lid bedoelde cliëntenonderzoek zich tevens uit tot de personenvennootschap, met overeenkomstige toepassing van de maatregelen, bedoeld in het tweede lid. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in dat geval eveneens in staat om vast te stellen of de natuurlijke persoon die de vennoten in de personenvennootschap vertegenwoordigt daartoe bevoegd is en, in voorkomend geval, om die persoon te identificeren en diens identiteit te verifiëren.

5. Een instelling verricht het cliëntenonderzoek in de volgende gevallen:

- a. indien zij in of vanuit Nederland een zakelijke relatie aangaat;
 - b. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 15.000, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 15.000;
 - c. indien er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;
 - d. indien zij twijfelt aan de juistheid of volledigheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt;
 - e. indien het risico van betrokkenheid van een bestaande cliënt bij witwassen of financieren van terrorisme daartoe aanleiding geeft;
 - f. indien er, gelet op de staat waarin een cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, een verhoogd risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat;
 - g. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt of de trust, inhoudende een geldovermaking als bedoeld in artikel 3, negende lid, van de verordening betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie, ten bedrage van ten minste € 1.000.
6. Een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel i, verricht cliëntenonderzoek indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 10.000 in contant geld, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 10.000 in contant geld.
7. In afwijking van het vijfde lid, onderdeel b, verricht een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel n, cliëntenonderzoek indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt van ten minste € 2.000,— bij het ophalen van een prijs of het aangaan van een weddenschap, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste € 2.000,— of meer.
8. Een instelling stemt het cliëntenonderzoek aantoonbaar af op de risicogevoeligheid voor witwassen of financiering van terrorisme van het type cliënt, zakelijke relatie, product of transactie.

9. Een instelling houdt bij het bepalen van de risicogevoeligheid, bedoeld in het achtste lid, tenminste rekening met de in bijlage I bij de vierde anti-witwasrichtlijn genoemde risicovariabelen.

10. Het eerste tot en met het negende lid en het elfde lid zijn niet van toepassing op een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel o.

11. Een instelling neemt redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens die ingevolge het tweede tot en met vierde lid zijn verzameld over daar bedoelde personen, actueel gehouden worden. De gegevens worden in elk geval geactualiseerd indien relevante omstandigheden van de cliënt veranderen, een instelling op grond van deze wet verplicht is tot het opnemen van contact met de cliënt om informatie met betrekking tot de uiteindelijk begunstigde te evalueren of de instelling daartoe verplicht is op grond van Externe link:Richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van Externe link:Richtlijn 77/79/EEG (PbEU 2011, L 64).

12. In dit artikel wordt verstaan onder personenvennootschap: een maatschap als bedoeld in artikel 1655 van boek 7A van het Burgerlijk Wetboek, een vennootschap onder firma als bedoeld in artikel 16 van het Wetboek van Koophandel en een commanditaire vennootschap als bedoeld in artikel 19 van het Wetboek van Koophandel, alsmede een maatschap of vennootschap naar buitenlands recht die met een van deze rechtsvormen vergelijkbaar is.

13. Voor de toepassing van het tweede lid wordt, indien de in het eerste lid bedoelde verplichting rust op een tussenpersoon als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel h, onder cliënt mede verstaan: de wederpartij van de cliënt bij een door bemiddeling van de tussenpersoon tot stand gebrachte en gesloten overeenkomst inzake onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen.

14. In geval van een trustkantoor als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel f, dat diensten verleent als bedoeld in de begripsomschrijving van trustdienst in artikel 1, eerste lid, van de Wet toezicht trustkantoren 2018:

a. wordt onder cliëntenonderzoek in de zin van het eerste lid verstaan de maatregelen die zijn voorgeschreven krachtens hoofdstuk 4 van de Wet toezicht trustkantoren 2018 en die worden uitgevoerd voorafgaand aan of bij de uitvoering van een dienst of het aangaan van een zakelijke relatie;

b. zijn het tweede tot en met het negende lid en elfde lid niet van toepassing.

15. Bij het verrichten van het cliëntenonderzoek verlaten de instellingen zich niet uitsluitend op de informatie in het handelsregister, bedoeld in artikel 2 van de Handelsregisterwet 2007.

Artikel 5

1. Onverminderd artikel 4 is het een instelling verboden een zakelijke relatie aan te gaan met of een transactie uit te voeren voor een cliënt, tenzij:

a. zij zelf ten aanzien van die cliënt onderzoek heeft verricht conform artikel 3, of ten aanzien van die cliënt onderzoek is verricht conform artikel 3 of op daarmee overeenkomende wijze door:

1°. een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdelen a tot en met e, met zetel in Nederland of een andere lidstaat;

2°. een instelling als bedoeld in artikel 1a, vierde lid, onderdeel f, waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 3, eerste en tweede lid, of artikel 4, eerste lid, onderdeel c, van de Wet toezicht trustkantoren 2018 is verleend;

3°. een instelling als bedoeld in artikel 1a, tweede lid en derde lid, of een bijkantoor daarvan met zetel onderscheidenlijk vestigingsplaats in Nederland of een andere lidstaat;

4°. een instelling als bedoeld onder 1° of 3°, met zetel in een door Onze Minister van Financiën aangewezen staat die geen lidstaat is, in welke staat wettelijke voorschriften van toepassing zijn die gelijkwaardig zijn aan het bepaalde in artikel 3, tweede tot en met vijfde en achtste lid, en artikel 8, eerste lid, en er toezicht wordt uitgeoefend op de naleving van die voorschriften, of een bijkantoor van de instelling in Nederland;

5°. een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming, gevestigd in een staat die geen lidstaat is, van een instelling als bedoeld onder 1° of 3° met vestiging in Nederland of in een andere lidstaat, indien het bijkantoor of de meerderheidsdochteronderneming deel uitmaakt van dezelfde groep en volledig voldoet aan de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures overeenkomstig artikel 2f, eerste tot en met derde lid;

b. dit onderzoek heeft geleid tot het in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen a, b, c, e en f, derde en vierde lid bedoelde resultaat; en

c. de instelling beschikt over alle identificatie- en verificatiegegevens en overige gegevens inzake de identiteit van de in artikel 3, tweede, derde en vierde lid, bedoelde personen.

2. De toezichthoudende autoriteit kan toestaan dat een instelling, dan wel een bijkantoor of dochteronderneming in Nederland van een instelling met zetel buiten Nederland, het bepaalde in het eerste lid naleeft via de op het niveau van de groep geldende gedragslijnen en procedures, indien:

a. de instelling zich verlaat op informatie verstrekt door een derde die deel uitmaakt van dezelfde groep;

b. die groep cliëntenonderzoeksmaatregelen, regels inzake bewaring van bewijsstukken en programma's ter bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering toepast overeenkomstig de bij of krachtens deze wet gestelde regels; en

c. op de effectieve uitvoering van de in onderdeel b bedoelde voorschriften op het niveau van de groep toezicht wordt uitgeoefend door een bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst of van een staat die geen lidstaat is.

3. Indien een instelling met betrekking tot een zakelijke relatie niet kan voldoen aan artikel 3, eerste tot en met vierde en veertiende lid, onderdeel a, beëindigt de instelling die zakelijke relatie.

4. Het eerste tot en met derde lid zijn niet van toepassing op de gevallen als bedoeld in de artikelen 6 en 7.

5. Het is een bank of andere financiële onderneming verboden een correspondentrelatie aan te gaan of voort te zetten met een shellbank of met een bank of andere financiële onderneming waarvan bekend is dat deze een shellbank toestaat van haar rekeningen gebruik te maken.